

Gemeente Amsterdam

Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling

Afdeling Jeugd en Onderwijs

11 februari 2009

Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters

Toelichting voor belangstellenden

Simon Verhallen (ITTA)

1. Basiswoordenschat Kleuters

De Basiswoordenlijsten zijn samengesteld op basis van berekeningen van veel voorkomende woorden in kinderboeken, in lessen van kleuterklassen en van gesprekken tussen kleuterleidsters en kinderen. Het gaat dus echt om veel gebruikte woorden en niet om woorden die bedacht zijn door de samenstellers van de lijsten. Al zal iedereen wel een woord kunnen aanwijzen dat hij of zij er liever wel in had gezien, of liever niet.

Veel kinderen kennen die woorden wel. Sommige kinderen kennen een deel van die woorden maar niet alle woorden. Sommige kinderen kennen er maar heel weinig. Als kinderen naar groep 3 gaan zouden ze deze woorden (en nog heel veel andere woorden) zeker moeten kennen. Als basis voor het lezen en voor het schrijven. Sommige woorden zullen de kinderen zelf gaan gebruiken. Van andere woorden is het vooral belangrijk dat de kinderen ze begrijpen wanneer volwassenen die gebruiken of wanneer ze voorkomen in een voorleesboek.

Het gaat om veel gebruikte woorden en niet om woorden die bedacht zijn door de samenstellers van de lijsten.

2. Voor ouders, verzorgers en familieleden

Met de basiswoordenlijst kan iedereen thuis oefenen. De lijsten zelf zijn daar niet geschikt voor. Maar de lijsten kunnen wel gebruikt worden om te bepalen of iets een belangrijk woord is of een onbelangrijk woord. Volwassenen kunnen dingen aanwijzen en zeggen wat het is. Ze kunnen een woord noemen en dit de kinderen laten aanwijzen. Of ze kunnen iets voordoen (lichaamstaal) en zeggen wat het is. En als de volwassene dat een paar keer gedaan heeft, dan kan hij het kind vragen om te zeggen wat het. Of het kind vragen om het na te doen. Nog leuker is het om er een verhaaltje van te maken of om een voorbeeld te geven.

Koop eens een kleuterwoordenboek met plaatjes of leen het van de bibliotheek! Elke boekwinkel heeft zulke plaatjeswoordenboeken. Grote boekwinkels hebben er heel veel. Ze liggen soms ook in de uiterverkoop. Ouders of verzorgers of taalhulpers kunnen natuurlijk ook het boek *Mijn Eerste Van Dale* kopen. In al deze boeken staan de woorden uit de basiswoordenlijst. Met plaatjes. En met verhaaltjes en rijmpjes. Deze boeken zijn dus heel goed te gebruiken.

Ouders kunnen elke dag samen met de kinderen woorden in de boeken aanwijzen. De woorden uitspreken, de woorden herhalen en over die woorden praten met de kinderen. Het is wel belangrijk altijd DE en HET bij het woord te zeggen. Dat moeten de kinderen meteen leren. Maar 10 minuten per dag zorgt er al voor dat een kind heel veel leert.

Kleuterwoordenboeken zijn heel goed te gebruiken bij het oefenen van de woorden. Het is wel belangrijk altijd DE en HET bij het woord te zeggen. Dat moeten de kinderen meteen leren.

3. Voor leerkrachten

Leerkrachten doen er goed aan eerst de handreiking te lezen voordat ze gaan werken met de basiswoordenlijst. De handreiking kan gedownload worden via www.onderwijs.amsterdam.nl.

In de handreiking staan veel ideeën voor activiteiten in de groep. Sommige leerkrachten menen dat zij heel schoolse- en leeractiviteiten moeten organiseren voor woordenschatuitbreiding. Maar het is juist veel beter om woorden spelenderwijs te laten horen en zien en te laten gebruiken. Dus ook in de zandbak, op de speelplaats, tijdens spel en beweging, en bij het bezoek aan de kinderboerderij etc. Herhaling op verschillende tijdstippen en in wisselende omstandigheden is heel belangrijk.

Maak gebruik van de tips en ideeën uit de handreiking. Het is veel beter om woorden spelenderwijs te laten horen, te laten zien en te gebruiken. Herhaling is belangrijk.

4. De woordenlijsten zijn alleen voor kleuters

De woordenlijsten zijn niet gemaakt voor jongeren of voor inburgeraars. Daar zijn andere lijsten voor. Het is natuurlijk mogelijk dat de lijsten worden gebruikt bij lessen aan inburgeraars met kleine kinderen. Gekoppeld aan voorleesboeken en plaatjesboeken die deze vaders en moeders thuis gebruiken bij hun kleuters en peuters. In de inburgeringslessen kunnen de ouders dan de goede uitspraak van de woorden leren, voordat ze de woorden thuis met hun kinderen gaan oefenen. Het is ook heel goed wanneer de inburgeringscursus met de bibliotheek een afspraak maakt over selecties passende voorleesboeken die ouders kunnen lenen.

De woordenlijsten zijn niet gemaakt voor jongeren of voor inburgeraars. Daar zijn andere lijsten voor.

Wij wensen alle gebruikers veel plezier met de woordenlijsten en hun leeractiviteiten. Kinderen zullen er niet alleen veel plezier, maar ook veel baat bij hebben. En dat is het doel.